

สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*
COMPETENCIES OF ADMINISTRATOR AND PARTICIPATIVE MANAGEMENT
IN SCHOOL UNDER RATCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

นิธิ เรืองสุขอุดม
Nithi Rueangsukaudom
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University
E-mail: Fhorais24@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหาร ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา สุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 123 โรงเรียน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.983 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ มีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) สมรรถนะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: สมรรถนะ; การบริหารแบบมีส่วนร่วม; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

Abstract

The objectives of this research article were to study competencies of administrator, participatory administration in school and relationship

* Received November 8, 2020; Revised November 26, 2020; Accepted December 1, 2020

between competencies of administrator and participatory administration in school under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 using the descriptive research. Samples were 123 schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. collected data with questionnaires with reliability value at 0.969. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient. The results of this research were as follows; 1. Participative Management under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. By overall, was at highest level. 2. Participatory administration in school under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. by overall, was at the highest level and 3. There was the significant relationship between the competencies of administrator and participatory administration in school under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. with the statistically significant level at 0.01.

Keywords: Competency of Administrator; Participative Management; Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงมากขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมา ดังนั้น ต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นพลเมือง พลโลก ด้วยระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพในการบริหาร การบริการ การเรียนรู้ และคุณภาพมาตรฐานของข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบผลลัพธ์ การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการขับเคลื่อนที่สำคัญ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2559) โดยบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรมมีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการ ตามมาตรฐาน สมรรถนะและมาตรฐานตำแหน่ง และบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2560)

จากการศึกษาปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในด้านที่ 1 ด้านคุณภาพของคนไทยแต่ละกลุ่มวัยเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต เป็นผลจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม และเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารจึงได้ดำเนินโครงการการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในการคิด การตัดสินใจของผู้บริหาร ตรงกับสมรรถนะประจำสายงาน ด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ ในสมรรถนะประจำสายงาน และยังส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรและการบริหารในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ยังมีแนวคิดในการดำเนินงานแตกต่างกันและขาดการสร้าง ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและต้องการให้มีการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงานแบบเอื้ออาทรและบุคลากรทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาทุกขั้นตอนเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2561)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg & Ornstein, 2012) ได้อธิบายถึง ทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic Systems Theory) ขององค์การว่าประกอบด้วย ส่วนต่างๆ 5 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ผลผลิต (Outputs) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารการศึกษาได้แก่ นโยบายการศึกษามูลค่า งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ซึ่งจะมีการดำเนินงานโดยกระบวนการต่างๆเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) เกิดจากการนำปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการต่างๆ และทำให้เกิดผลผลิตขึ้น ผลผลิต (Outputs) คือผลที่ได้จากการนำปัจจัยนำเข้ามาเข้ากระบวนการแปรสภาพ เป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์และการบริการขององค์การ ข้อมูลย้อนกลับ

(Feedback) คือ สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการของ องค์การ สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบองค์การ ได้แก่ แรงผลักดัน (Forces) ทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่มากระทบกับองค์การ (Lunenburg & Ornstein, 2012) การศึกษาเรื่องสมรรถนะใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 2 กลุ่มคือ 1. สมรรถนะหลักประกอบด้วย 4 สมรรถนะย่อย คือ 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 1.2 การบริการที่ดี 1.3 การพัฒนาตนเอง 1.4 การทำงานเป็นทีม และ 2. สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย คือ 2.1 การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ 2.2 การสื่อสาร และการสร้างแรงจูงใจ 2.3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 2.4 การมีวิสัยทัศน์ 2.5 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นใช้แนวคิดของ ชูชาติ พวงสมจิตร ได้สรุปหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ 1) การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ 2) ความไว้วางใจกัน 3) การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ 4) มีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบ และสามารถดูแลตนเองได้ 5) ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน 6) การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2553)

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาสถานศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมก็มีความจำเป็นต่อการพัฒนาสถานศึกษาเช่นกัน ซึ่งในการดำเนินกิจการต่างๆของสถานศึกษานิยมใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมาเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยลักษณะเป็นแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (The one shot, non-experimental case study design)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 180 โรงเรียน แยกตามอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองราชบุรีจำนวน 49 โรงเรียน อำเภอปากท่อจำนวน 47 โรงเรียน อำเภोजอมบึงจำนวน 38 โรงเรียน อำเภอสวนผึ้งจำนวน 21 โรงเรียน อำเภอบ้านคาจำนวน 18 โรงเรียน อำเภอวัดเพลงจำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 180 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 123 โรงเรียน ซึ่งได้จากการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling)

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือรักษาราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 246 คน รายละเอียดดังตาราง ต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพหรือปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 นั้นเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 โรงเรียน สถานศึกษาละ 2 คน โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารหรือรักษาราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์สถานภาพหรือปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารและการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือมัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบส (Best) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.56$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 8 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริการที่ดี ($X = 4.60$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($X = 4.60$) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($X = 4.58$) ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ($X = 4.54$) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($X = 4.54$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($X = 4.53$) ด้านการพัฒนาตนเอง ($X = 4.53$) ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($X = 4.52$) และอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($X = 4.47$) ตามลำดับ

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.59$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ($X = 4.62$) ด้านความไว้วางใจกัน ($X = 4.61$) ด้านความอิสระที่รับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ ($X = 4.58$) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($X = 4.58$) ด้านการกระจายอำนาจและการ

ให้อำนาจในการตัดสินใจ ($X = 4.57$) และด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ($X = 4.57$) ตามลำดับ

3. สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า มีลักษณะคล้ายตามกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อยสามอันดับแรกดังนี้ ลำดับแรกคือสมรรถนะของผู้บริหารกับการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือ สมรรถนะของผู้บริหารกับความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน และสมรรถนะของผู้บริหารกับความไว้วางใจกัน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสมรรถนะของผู้บริหารรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายตามกัน โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อยดังนี้ การทำงานเป็นทีมกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือการพัฒนาศักยภาพบุคลากรกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสมรรถนะของผู้บริหารรายด้านกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ดังนี้ การสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจกับความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือการทำงานเป็นทีมกับการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ และการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจกับการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะด้านการบริการที่ดีในระดับสูงที่สุด โดยผู้บริหารให้บริการทุกคน ด้วยความเต็มใจ และเท่าเทียมกัน มีการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริการ ทำให้ผู้รับบริการมีความสะดวกและพึงพอใจต่อการรับบริการจนทำ

ให้เกิดความประทับใจและชื่นชมโรงเรียน มีสมรรถนะสูงด้านการทำงานเป็นทีมโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน โดยมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาและนำมาปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถของผู้ได้บังคับบัญชาว่าจะปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่วางไว้ร่วมกันได้ มีสมรรถนะสูงด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ซึ่งผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบในการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชามีการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสมรรถนะ ตำแหน่ง หน้าที่ อย่างต่อเนื่อง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและ เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์มองเห็นภาพในอนาคตของสถานศึกษาที่ต้องการจะพัฒนาอย่างชัดเจน มีการพัฒนาดตนเองแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆอยู่เสมอ โดยเข้ารับการอบรมและสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเอง ผู้ได้บังคับบัญชา เมื่อเกิดปัญหาผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ สามารถสื่อสารและจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าใจกับสถานการณ์และความสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงภา เกียรติเมธี (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน เป้าหมาย และการดำเนินงานร่วมกัน โดยผู้บริหาร มีความไว้วางใจในตัวของผู้ร่วมงานทุกคนให้โอกาสในการร่วมตัดสินใจในขอบข่ายภาระงานที่รับผิดชอบให้อิสระในการทำงานให้อำนาจในการตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลที่ต้องการ ทันสมัย ครบถ้วนมาใช้ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการกระจายอำนาจ และมอบหมายงานให้ผู้ได้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของโรงเรียน ซึ่งทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีเป้าหมายร่วมกันทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน และพร้อมทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สรวิศ จันทุม (2562) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ พบว่า การ

บริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานอยู่ในระดับมากที่สุด Swansburg (1996) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกันดังนี้ 1. พนักงานมีความไว้วางใจกันสูงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน 2. เพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น 3. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น 4. ทำให้เกิดทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีแรงจูงใจและมีความสามารถในการตัดสินใจ และทำให้เข้าใจองค์การได้ดียิ่งขึ้น 5. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์การ 6. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน 7. ได้รับความคิดใหม่ ๆ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา 8. ช่วยให้คนงานเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพได้อย่างชัดเจน 9. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ จากการที่มีทัศนคติต่อองค์การในทางที่ดี

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน ในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้คอยกำกับดูแลบริหารงานฝ่ายต่างๆ ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนงาน ตามขั้นตอน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เมื่อผู้บริหารมีสมรรถนะที่สูงสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มความสามารถในทุกขั้นตอนผู้บริหารจะนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาช่วยในการดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อเป็นการระดมความคิด ประสพการณ์ และความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานเพียงคนเดียว และยังเป็นการทำให้ทุกฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมตระหนักในความเป็นเจ้าของร่วมกันและร่วมกับรับผิดชอบงานที่เกิดขึ้น เมื่อบุคคลตระหนักว่าเป็นเจ้าของสิ่งใดบุคคลนั้นย่อมยินดีที่จะดูแลรักษาสิ่งนั้นเป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาไปในทางที่ดีมีคุณภาพและส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนดีขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับ ปาริฉัตร ช่อชิต (2559) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับว่าที่ร้อยตรีหญิง อุมพร บรรจงเสนา ณ อยู่ธาดา (2562) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 นั้นสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ว่า

สมรรถนะผู้บริหาร (X_{tot})	การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Y_{tot})
สมรรถนะหลัก (X_1) 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($X_{1.1}$) 2. การบริการที่ดี ($X_{1.2}$) 3. การพัฒนาตนเอง ($X_{1.3}$) 4. การทำงานเป็นทีม ($X_{1.4}$) สมรรถนะประจำสายงาน (X_2) 5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($X_{2.1}$) 6. การสื่อสารและการจูงใจ ($X_{2.2}$) 7. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($X_{2.3}$) 8. การมีวิสัยทัศน์ ($X_{2.4}$) 9. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($X_{2.5}$)	1. การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ (y_1) 2. ความไว้วางใจกัน (y_2) 3. การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ (y_3) 4. มีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ (y_4) 5. ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน (y_5) 6. การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (y_6)

ภาพที่ 1 แสดงสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 9 ด้าน คือ

1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ 2) การบริการที่ดี ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านการให้บริการแก่ผู้รับบริการและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม โดยปฏิบัติแก่ผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม จริงใจ โปร่งใสและเชื่อถือได้ 3) การพัฒนาตนเอง คือ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เสมอ 4) การทำงานเป็นทีม คือ การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานที่ออกมานั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น และและยังทำให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ในหมู่ผู้ร่วมงาน สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 5) การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ คือ การที่ผู้บริหารสามารถแยกแยะ ตีความ การดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อสังเคราะห์

หาแนวทางการแก้ปัญหา แนวทางการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนา เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ 6) การสื่อสารและการจูงใจ คือ ผู้บริหารสามารถสื่อสารกับผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเข้าใจ สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และผู้บริหารสามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร คือ การที่ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการพัฒนาตรงตามความรู้ความสามารถ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น 8) การมีวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล มีการวางแผนเป็นขั้นเป็นตอน กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ 9) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้สูงขึ้น สามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานและพยายามทำงานให้ได้มากกว่าที่คาดหวังไว้

2. **ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาได้แก่** 1) การกระจายอำนาจ และการให้อำนาจในการตัดสินใจ คือ ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา และให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเลือกวิธีการปฏิบัติงานและตัดสินใจในเบื้องต้นได้เอง 2) ความไว้วางใจกัน คือ ผู้บริหารมีความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาโดยมอบหมายงานตามความถนัด ตามความสามารถ 3) การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบ ดำเนินการ คือ ผู้บริหารใช้วิธีการประชุมโดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมรายการคิด การเสนอความเห็น การตัดสินใจร่วมกันทำให้ทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงานนั้นๆ 4) มีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ คือ ผู้บริหารให้อิสระในการทำงาน ที่ได้มอบหมายไว้ โดยให้อิสระในด้านวิธีการดำเนินงาน การตัดสินใจในเบื้องต้น และให้อิสระในการดำเนินงาน 5) ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เวลาของสถานศึกษาทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาและพร้อมพัฒนาให้สถานศึกษาดีขึ้น 6) การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ผู้บริหารเป็นผู้ศึกษาหาความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

3. จากการวิจัยสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะที่สูงขึ้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมก็จะมากขึ้นตามไปด้วย แต่ถ้าสมรรถนะผู้บริหารลดลงการบริหารแบบมีส่วนร่วมก็จะลดลง ตามไปด้วย ดังนั้นหากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

หรือตัวผู้บริหารเองได้รับการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารให้สูงขึ้นก็จะส่งผลทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ควรมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ควรมีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ควรมีนโยบายส่งเสริมและผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาควบคู่ไปกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านสมรรถนะของผู้บริหารอยู่ตลอดเวลา เช่น เข้าอบรมสัมมนาศึกษาดูงาน เป็นต้น
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานในสถานศึกษา
6. ควรมีการกำกับติดตามและประเมินการใช้สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 หรือในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ และสังกัดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2555). *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดวงนภา เกียรติเมธี. (2560). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2* (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปาริฉัตร ช่อขิต. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สรวิศ จันทุม. (2562). ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่. *วารสารนาควตรปริทรรศน์*, 11(1), 71-81.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (2561). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561*. ราชบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือและชุดฝึกอบรมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาแนวใหม่ ตามแนวปฏิบัติการศึกษาในทศวรรษที่ 2: การอบรมแบบผสมผสาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 - 2564*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/46495-2023.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อุมาพร บรรจงเสนา ณ อยู่ธยา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2* (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (2012). *Educational Administration: Concepts and Practices* (5th ed.). Wadsworth: Thomson Learning.
- Swansburg, R. C. (1996). *Management and Leadership for Nurse Manager*. Boston: Jones and Bartlett Publishes.